

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. IV. Nonnulla circa infinitum in multitudine.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

VI. Quæres, utrum hoc prædicatum Infinitatis in Deo positum sit, an negativum. P. Suarez hic, lib. 2. c. 1. dicere videtur esse negativum. Idem docet P. Tannerus, 1. part. Dis. 2. q. 2. dub. 2. n. 5. Existimo tamen probabilis, Infinitatem hanc, non in negatione, aut privatione, sed in positiva Dei entitate, omnem perfectionem secum, modo dicto, identificari postulantem, & omnem imperfectionem similiter per se excludente, formaliter sitam esse: quamvis, ut supra Disp. 5. sect. 1. num. 4. de Simplicitate, & in Logica disputatione 19. sect. secundâ de Distinctione dixi, per negationem explicetur.

VII. Ratio primæ partis est: nam eo ipso, quod Essentia Divina concipiatur petens essentialiter Immenfitatem, Aternitatem, & hujusmodi alias perfectiones & Attributiones, omni alio, sive positivo, sive negativo secluso, intelligitur infinita. Ratio verò secundæ partis, cur scilicet per negationem explicetur, est, cum enim infinitum, res adeo alta sit, & abstrusa, facilius concipimus quid non sit, quam quid sit, sicque illud ut plurimum per negationem explicamus. Sicut autem, ut in Logica, loco citato dixi, ad distinctionem Petri ex. gr. à Paulo, quam ibi in positivo sitam esse affirmavi, sequitur negatio identitatis cum Paulo, ita ad hanc positivam Dei entitatem infinitam, per se omnem imperfectionem excludentem, sequuntur in Deo negationes rerum imperfectarum, ut intellectus & voluntatis finitæ, ac realiter distinctæ, & sic de aliis.

VIII. Latè hic disputant aliqui, num in creatis dari possit infinitum, infiniti scilicet Angeli aut homines, vel quantitas aliqua tantæ longitudinis, ut nullos habeat terminos. Sed cum rem hanc in Philosophia fuscè tractaverim Disp. 46. Physicæ, nihil hic de eâ adjicere semel statueram. Occasione tamen recentioris cujusdam Scriptoris aliquid circa infinitum in multitudine addendum existimo.

SECTIO QUARTA. Nonnulla circa infinitum in multitudine.

I. DISPUTATIONE quadragesima-sexta Physi- corum sectione quartâ, num. quinto dixi, mihi probabilis visum esse, dari divinitus posse infinitum actu in multitudine, idque ex eo probavi, quod, quicquid sit de rebus positivis possibilibus (quo argumento multi, & probabiliter, utuntur ad probandum possibile esse infinitum in numero) in negationibus tamen de facto detur infinitum; cum enim alterum ex contradictoriis, juxta doctrinam à Philosophis omnibus admittam, necessariò semper debeat existere, ipso facto quod res aliqua positiva non existat, ejus negatio suo modo existit: cum ergo jam non existant entitates infinitæ possibiles, existunt de facto earum negationes, ac proinde infinitæ, cum nullus assignari possit earum terminus, sed quocunque assignato, plures adhuc & plures existant negationes in infinitum.

II. In hanc doctrinam acris invehitur Pater Ignatius Der-Kennis Disp. 3. cap. 3. num. 26. asserens mirari se me hoc uti argumento, additque se existimare nullum eo posse esse debilius, idque liquidissimè ex ipsis terminis patere: alia etiam id genus adjungit, quæ satius est dissimulare, nec enim libenter cum quoquam verbis contendendo: his proinde omisiss de re agamus.

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. I.

Si ergo argumentum illud sit tam debile, videamus, quam sit robusta illius solutio. Cum itaque, ut dixi, singulis rebus positivis sua respondeat negatio, seu contradictorium, & constet plures ac plures sine termino res esse possibiles, quæ de facto non existunt, negationes iis oppositæ suo modo existant necesse est, ac proinde infinitæ; si enim negatio equi sit una negatio, negatio leonis altera, & sic de cæteris, negationes rerum possibilium infinitarum erunt infinitæ. Quid ille ad hæc? Respondeo, inquit, nullam negationem esse actu, sed esse negationis est formalissimè non esse rei negatæ.

Sed contra: hoc namque est quæstionem reducere ad controversiam de voce; quod enim ego voco negationem, ille vocat non esse: si ergo non placeat vox negatio, utamur his vocibus non esse, & videbimus eodem recidere difficultatem. Sic ergo argumentor: non esse Petri non est idem cum non esse Pauli, ut videtur manifestum, sic enim non esse, ut ita dicam, seu desinente aut destructo Petro, non esset seu desineret ac destrueretur Paulus: sicut namque, si eadem esset utriusque existentia, existente uno existeret alter; ita si idem sit utriusque non esse, seu non existentia, non existente uno non existeret, seu desineret alter, quod tamen certum est esse falsum, cum desinente Petro (idem est de aliis quibuscumque rebus) frequentissimè non desinat esse Paulus. Ulterius ergo, sicut non esse Petri distinguitur realiter à non esse Pauli, in hoc quippe præcipuum distinctionis realis signum situm est, non esse siquidem Petri, producto Petro desinit, manente adhuc non esse Pauli, si nimirum hic non producat. Idem argumentum fieri potest de non existentibus, seu non esse omnium rerum possibilem, sicque sunt actu jam suo modo infinita non esse, seu non existentia, ut in sequentibus adhuc clariùs ostendam.

Secundò itaque probatur, actu suo modo dari non esse. Angelus intuitivè res cernens, non solum non videt Bucephalum exempli gratiâ, aut ignem Babylonium esse, sed videt jam non esse: inquiri ergo ad quid visio hæc intuitiva Angeli terminetur, non ad Bucephalum possibilem, quæ talis enim visionem intuitivam terminare non potest: si dicas terminari ad eum ut purè possibilem, contra ergo Bucephalus purè possibilis aliquid dicit præter mera prædicata illius intrinseca, non aliquid positivum, ergo non esse, seu (absit verbo invidia) negationem.

Confirmatur: Angelus intuitivè videt, & judicat cæcitatem in Petro, & tenebras noctu in aère esse actu distinctas, ergo non in intellectu tantum, sed independentur ab omni intellectu operatione dantur plura non esse, seu negationes & privationes distinctæ, utpote loco distinctæ, ac interdum tempore etiam distinctæ, & de quibus verè affirmare possumus, unam non esse aliam, seu cæcitatem, aut surditatem non esse tenebras.

Probatur idem tertio: non minus verum est à parte rei, & nemine cogitante hominem mori, ignem extinguere &c. quam hominem vivere, & id genus alia, suntque diversæ veritates objectivæ Lux est, lux non est, & utrumque, ut dixi, ab Angelo videtur intuitivè: Quæro itaque per quid à parte rei lux non sit, Petrus sit cæcus &c. non potest esse entitas lucis, per illam siquidem lux est, ergo per illam non potest lux non esse; sic enim idem foret esse & non esse, quod implicat, cum sint contradictoria. Nec etiam dici potest, lucem seu aliam rem quancumque non esse per nihil, ut ostendi Disp. 18. Logicæ, sect. 2. n. 7. quod hic non censeo repetendum.

III. Magis declaratur Argumentum à negationibus ductum ad probandum infinitum.

IV. Difficultas per illam responsionem non solvitur, sed reduci- tur ad qua- sitionem da- nomine.

Clarum vi- detur, non esse Petri dis- tingui real- iter à non esse Pauli.

Sunt jam suo modo infinita non esse.

V. Angelus non tantum non videt Bucephalum esse, sed videt eò non esse.

VI. Cæcitas actu distinguitur à tenebris, sicque plures actu dantur privationes.

VII. Verum est à parte rei, & nemine cogitante, ho- minem mori, &c.

Dici nequit lucem non esse per nihil.

VIII.
Tres negationes constituendo numerum ternarium negationum, tollunt numerum ternarium positivum.

At inquit, negatio Petri, negatio Pauli, & negatio Joannis tollunt ternarium numerum, ergo non possunt numerum ternarium conficere, hoc quippe implicare videtur in adjecto. Contra: ergo calor A. productus in subiecto frigido A. calor B. in subiecto B. calor C. in subiecto C. non possunt constituere numerum ternarium, cum tollant numerum ternarium, tria scilicet frigora ex illis tribus subiectis: sicut itaque triplex hic calor, licet tollat numerum ternarium frigorum, illa destruendo, potest nihilominus conficere numerum ternarium calorum; ita nil vetat quod minus negationes tollentes numerum rerum positivarum, conficiant numerum negationum; quod enim calores

illi faciunt contrariè, faciunt non esse seu negationes contradictoriè: nec tres illæ negationes tollunt omnem numerum, sed tantum Petri, Pauli, & Joannis. Verum hac de re in præsentis fati; hoc idem namque latè tractavi Disp. 18. logicæ præcipuè Sect. 2. 3. & quartâ: quæ si perfectè penetrasset hic Auctor, numquam ut existimo dixisset hoc argumentum esse frivolum.

Aliis ergo oculis hanc difficultatem intuentes ingeniosi quidam recentiores multa circa eam acutè excogitarunt, quibus proinde, cum quæ afferunt dignissima sint quibus respondeatur, aliâ datâ occasione satisfacere conabor?

Quod forma positiva faciunt contrariè, negationes faciunt contrariè.

IX. Aliorum huius argumenti solutiones.

DISPUTATIO OCTAVA.

De Immensitate Dei.

SECTIO PRIMA.

Immensitas Divina declaratur, & quibus modis in creaturis Deus existat.

I.
Varii circa Immensitatem Dei Antiquorum errores.

ARII olim apud antiquos extiterunt circa Immensitatem Dei errores. Aristoteles duas refert hac de re Philosophorum sententias: alii namque Deum in Universi centro collocabant: alii in circumferentia. Primi ideo in centro eum constituebant, quod is locus illis apertissimus videretur, ut efficaciarum suarum radios undique in res omnes diffunderet: in circumferentiâ verò ab aliis existere dicebatur, tanquam in loco supremo ac dignissimo. Averroës verò Disp. 14. contra Algazelem, pueros vocat eos, qui Deum in rebus omnibus existere arbitrantur.

II.
Quid de Immensitate Divina sentierit Aristoteles.

Quæ hac in re mens fuerit Aristotelis, incertum: variis enim locis insinuat Deum intra supremi tantum cæli ambitum contineri, indeque inferiora hæc & caduca administrare. Sic de Deo loquitur lib. 1. de Cælo, cap. 3. t. 22. & cap. 9. libro etiam 2. de Generat. c. 10. t. 59. ait hæc inferiora perpetuò conservari non posse, quia longè absunt ab ipso principio, seu primo motore. Tandem libro de Mundo ad Alexandrum, tam clarè docet, Deum in cælo tantum residere, & inde sublunaria omnia administrare, ut nullus alius modus sit Philosophum ab hoc errore eximendi, quàm (quod multi ob hoc ipsum faciunt) negando librum illum esse Aristotelis. Quod tamen, ut ait Soarez tom. 2. Metaph. disp. 30. sect. 7. num. 48. factum difficile est, ob auctoritatem, tum Justinii Philosophi, tum aliorum, qui in rebus ad antiquitatem spectantibus, maximè erant versati, & librum hunc Aristotelis esse constanter asseverant.

III.
Augustini Eugubini de Immensitate Dei error.

Hanc Aristotelis sententiam ex Catholicis amplectitur Augustinus Eugubinus in Psalm. 138. ubi ait, sicut Sol in Cælo fixus, omnia radiis collustrat, & à nullâ re inquinatur; ita Deus quoad substantiam intra solius cæli ambitum contentus, in res sublunares influxum transmittit, iniquationis & sordium securus. Mitto hæc Judæorum quorundam delirium, qui, teste S. Hieronymo in illa ver-

ba Isaiæ 66. Cælum mihi sedes, Deum templo Hierosolymitano claudebant.

Sed his omnibus, ut inanibus figmentis & somniis, rejectis, Veritas Catholica est, eademque lumine naturali manifesta, Deum rebus omnibus & singulis intimè esse præsentem. Probatur in primis ex illo Isaiæ 66. v. 1. Cælum sedes mea est, & terra scabellum pedum meorum. Jerem. etiam 23. v. 24. Nunquid non cælum & terram ego impleo, dicit Dominus. Et ut innumera hujus generis scripturæ loca omittam, in Concilio Lateranensi Cap. Firmiter de Sum. Trin. definitur hæc veritas. Quod scilicet unus solus est Verus Deus, immensus. Et in Athanasii Symbolo dicitur, Immensus Pater, Immensus Filius, Immensus Spiritus Sanctus.

Idipsum clarissimè docent Patres: Sic S. Cyrillus Alexan. in locum illum Jeremiæ 23. proximè citatum, Implet, inquit, omnia Dominus, & plena ejus sunt terra & cælum. S. Cypria. lib. de Vanitate Idol. Deus, inquit, est totus ubique diffusus. S. Hilarius l. 1. de Trin. Nullus sine Deo locus est. Denique, ut alios omittam, hanc Dei Immensitatem pulcherrimè describit S. Augustinus in Psalm. 138. his Verbis: Quis potest fugere in mundo ab illo spiritu, quo plenus est mundus? quis est locus receptivus fugitivorum Dei? Vbi non est Deus? quod ergo ibi fugitivus iste à facie Dei, &c. Ecce ille ubique est.

Ratio demum est: Immensitas namque, seu esse omni loco præsentem, est perfectio simpliciter simplex, quæque melior est ipsa, quàm non ipsa in quolibet individuo, ut per se videtur notum, ergo est Deo concedenda, alioquin non haberet omnem perfectionem simpliciter simplicem, seu quam posset habere, cum, ut supra, Disp. 6. sect. 1. & 2. ostendi, una perfectio simpliciter simplex aliam ab eodem subiecto, vel quasi subiecto, non excludat, sicque Deus non esset perfectissimus. Conf. Angeli, ut supra diximus, quod perfectiores, eò majorem & ampliozem habent spheram: ergo Deus, qui, ut Disp. præcedente ostendi, est infinitè perfectus, spheram habere debet infinitam.

Dices, arguere quidem, perfectione posse spheram infinitam occupare, non tamen illam occupare necessario; major siquidem videtur perfectio, posse eam occupare pro libito, & nunc in unâ, nunc aliâ ipsius parte liberè existere, nunc etiam se per totam diffundere, suique hac in parte juris esse, non

non

IV. Certum est, Deum rebus omnibus intimè esse præsentem.

V. Dei Immensitatem clarissimè docet Patres.

VI. Immensus est perfectio simpliciter simplex, quæque melior est ipsa, quàm non ipsa in quolibet individuo.

VII. Verum tamen omne spiritum quod occupare potest, occupet semper necessario.